

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΜΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Ιδιαίτερα σήμερα, που η παγκόσμια κοινότητα και η χώρα μας βρίσκονται αντιμέτωπες με τις μακροχρόνιες επιπτώσεις της πανδημίας covid-19, η αναγκαιότητα **δημιουργίας ενός βιώσιμου σχεδίου διαχείρισης του καρκίνου** αναδεικνύεται πιο σημαντική από ποτέ. Ειδικότερα, η πανδημία covid-19 είχε σημαντικό αντίκτυπο στην πρόληψη του καρκίνου. Υπολογίζεται ότι 100 εκατομμύρια προληπτικές εξετάσεις δεν πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας και ότι 1 εκατομμύριο περιπτώσεις καρκίνου δεν διαγνώστηκαν στην Ευρώπη. Τα ίδια στοιχεία αφορούν και τη χώρα μας καθώς σύμφωνα με την Ελληνική Ομοσπονδία Καρκίνου, το 2020 οι νέες διαγνώσεις καρκίνου ήταν 40% λιγότερες σε σύγκριση με το 2019. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις, οι νέες διαγνώσεις ανέρχονται σε 68.000, ενώ οι θάνατοι στους 33.000, ενώ κατά τη διάρκεια της πανδημίας υπήρξαν και καθυστερημένες διαγνώσεις υποτροπών σε ασθενείς με καρκίνο.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η αναγκαιότητα μίας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αντιμετώπιση της νόσου, αναδεικνύεται από την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπου μέσα από το «**Ευρωπαϊκό Σχέδιο Καταπολέμησης του Καρκίνου**» (EU Beating Cancer Plan) θέτει στο επίκεντρο τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων των ασθενών στην πρόληψη, την πρώιμη διάγνωση, τις θεραπείες, την καινοτομία και τα οφέλη της εξατομικευμένης ιατρικής.

Η αντιμετώπιση του καρκίνου, ως εθνική προτεραιότητα, αποσκοπεί στη διατήρηση του ανθρώπινου κεφαλαίου και τη βιωσιμότητα του συστήματος υγείας. Αφορά κάθε μέλος της κοινωνίας, καθώς σχετίζεται με τις συμπεριφορικές συνήθειες, την οικονομική και κοινωνική θέση του ατόμου, το μορφωτικό επίπεδο, το οικογενειακό και το εργασιακό περιβάλλον και την πρόσβαση στο σύστημα υγείας. Στη χώρα μας καταγράφονται αξιόλογες προσπάθειες τα τελευταία χρόνια, τόσο σε επίπεδο πρόληψης, όπως η εφαρμογή του αντικαπνιστικού νόμου, το πρόγραμμα Σπ. Δοξιάδης, μέσω του οποίου υλοποιείται το

πρόγραμμα Φ. Γεννηματά, όσο και σε επίπεδο θεραπείας, με την εισαγωγή καινοτόμων φαρμακευτικών συσκευασμάτων. Όμως, η μη ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου και λειτουργικού σχεδίου αντιμετώπισης λειτουργεί ανασταλτικά στην απόδοση του μέγιστου οφέλους των παρεμβάσεων, τόσο σε επίπεδο υγείας του πληθυσμού, όσο και αποτελεσματικότητας του συστήματος υγείας.

Υπό την οπτική αυτή και με τη διάθεση να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη ενός δημόσιου εθνικού διαλόγου για τον καρκίνο, σας παραθέτουμε τις προτάσεις μας.

1 Δημιουργία μηχανισμών με στόχο τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση των παραγόντων κινδύνου για εμφάνιση του καρκίνου

Σε αυτή την κατεύθυνση, σημαντική είναι η άμεση εφαρμογή των αναγκαίων βάσεων δεδομένων (π.χ. εθνικό μητρώο καρκίνου, ηλεκτρονικός φάκελος ασθενούς, εμβολιαστικά μητρώα) καθώς θα παρέχουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις ατομικές υγειονομικές συνήθειες, όπως κάπνισμα, σωματικό βάρος, συννοσηρότητες, κ.α., που σε συνδυασμό με το νοσολογικό προφίλ μπορούν να κατευθύνουν εξατομικευμένες παρεμβάσεις, με στόχο την προαγωγή υγείας. Ας σημειωθεί, ότι τα ανωτέρω και άλλα εθνικά δεδομένα για τον καρκίνο απαιτείται να υποβληθούν από τις χώρες μέλη στο EHDS-European Health Data Space, στα υποστηρικτικά έργα του οποίου συμμετέχει η χώρα μας. Συγκεκριμένα, περίπου το 40% των θανάτων στην Ελλάδα, το 2019, μπορούν να αποδοθούν σε συμπεριφορικούς παράγοντες κινδύνου, ενώ το 22% των θανάτων το ίδιο έτος, οφείλονταν στο κάπνισμα (τόσο το ενεργητικό όσο και το παθητικό), ποσοστό το οποίο είναι πολύ υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Παράλληλα, γνωρίζουμε τη μεγάλη σημασία που έχει η προστασία του περιβάλλοντος και η στροφή σε ένα πράσινο τρόπο διαβίωσης.

2 Ανάπτυξη Εθνικού Μητρώου Καρκίνου

Η απουσία αρχείου καταγραφής νεοπλασιών στερεί την Πολιτεία από τα απαραίτητα πληθυσμιακά δεδομένα για

την κατάρτιση εθνικής πολιτικής για τον καρκίνο. Τα δεδομένα αυτά θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην αξιολόγηση των νέων τεχνολογιών, σε επίπεδο πρώιμης διάγνωσης και θεραπείας και κατ' επέκταση την επίπτωσή τους στο σύστημα και τις δαπάνες υγείας, όπως προτείνει η 5^η Σύσταση Πολιτικής της Διοικούσας Επιτροπής της δεύτερης εμβληματικής δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Αποστολή για την Καταπολέμηση του Καρκίνου». Παράλληλα, η απουσία συστήματος καταγραφής σημαντικών κλινικών μεταβλητών αδυνατεί να παρέχει ποσοστά πενταετούς επιβίωσης για τις συνηθέστερες μορφές καρκίνου.

3 Θεραπεία

Το νέο κύμα επιστημονικής καινοτομίας και η ιατρική ακρίβεια δημιουργούν ένα άνευ προηγουμένου επίπεδο εξατομικευμένων επιλογών στις θεραπείες για τον καρκίνο. Η πρόοδος που σημειώνεται στην φαρμακευτική καινοτομία, στη χειρουργική φροντίδα και την ακτινοθεραπεία, σε συνδυασμό με την αποτελεσματική πρόληψη και τα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου, αδιαμφισβήτητα βελτιώνουν τη ζωή των ασθενών με καρκίνο.

4 Πλαίσιο αξιολόγησης και αποζημίωσης εξετάσεων ανίχνευσης βιοδεικτών

Οι βιοδείκτες είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με την εξατομικευμένη διάγνωση και θεραπεία του καρκίνου. Η επικαιροποίηση του καταλόγου αποζημιούμενων εξετάσεων ανίχνευσης βιοδεικτών και βιοδεικτών και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών όπως το NGS, καθώς και η δημιουργία ειδικού πλαισίου για την αποζημίωση και τη διενέργεια εξετάσεων ανίχνευσης βιοδεικτών είναι περισσότερο επιτακτική από ποτέ.

5 Αναγνώριση της αξίας και των οφελών των Κλινικών Μελετών

Η δημιουργία ενός περιβάλλοντος φιλικού προς την προσέλευση Μελετών είναι βασική προϋπόθεση για την αύξηση του αριθμού των Κλινικών Μελετών που διεξάγονται στη χώρα μας, όπως επίσης προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στη διευκόλυνση της πρόσβασης των ογκολογικών ασθενών σε αυτές.

6 Θέσπιση μετρήσιμων στόχων

Η αντιμετώπιση του καρκίνου απαιτεί τη δέσμευση του συνόλου της Πολιτείας και της κοινωνίας. Στο σύνολο των αναπτυγμένων χωρών της Ευρώπης, τα Εθνικά Σχέδια για την καταπολέμηση του καρκίνου αποτυπώνουν τους απαιτούμενους πόρους (ανθρώπινους και υλικούς), τα στάδια υλοποίησης καθώς και κάθε διαδικασία που απαιτείται για την επίτευξη των καθορισμένων στόχων. Στη χώρα μας, οι προσπάθειες που έγιναν το 2008, και οι απλές επικαιροποιήσεις του πρώτου Εθνικού Σχεδίου για τον Καρκίνο δεν φαίνεται να είναι αρκετές για την επίτευξη των στόχων αυτών.

7 Ταμείο Καινοτομίας

Η ραγδαία εξέλιξη της καινοτομίας καθιστά απαραίτητη την εξεύρεση εναλλακτικών μεθόδων χρηματοδότησης. Έτσι, η διασφάλιση επιπρόσθετου προϋπολογισμού για τις καινοτόμες θεραπείες αποτελεί βασικό εργαλείο για την συνεχή, αποτελεσματική και βιώσιμη πρόληψη, αντιμετώπιση και θεραπεία του καρκίνου. Η επένδυση σε ένα βιώσιμο και ανθεκτικό σύστημα υγείας αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας της Οικονομίας.

8 Ενθάρρυνση και ενίσχυση συνεργατικών μορφών στη χάραξη και υλοποίηση στρατηγικών παρεμβάσεων

Η αντιμετώπιση του καρκίνου απαιτεί συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων αρχών – εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς - των επιστημονικών φορέων, της ιατρικής κοινότητας, της βιομηχανίας, των ΜΜΕ, των συλλόγων ασθενών, της κοινωνίας των πολιτών. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του καρκίνου απαιτεί να ξαναδούμε από την αρχή τις προτεραιότητες, εστιάζοντας στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες, χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες του συστήματος υγείας. Άλλωστε το Ευρωπαϊκό Σχέδιο για την Καταπολέμηση του Καρκίνου, διαθέτει ένα γενναίο προϋπολογισμό (€4δισ), που μπορεί να επιτρέψει στα κράτη-μέλη να επιταχύνουν τις δράσεις τους για την πρόληψη, αντιμετώπιση και διαχείριση του καρκίνου. Δεδομένου δε, ότι οι εμβληματικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καρκίνο βρίσκονται ήδη στο 2^ο έτος τους και η πρόθεση είναι να έχουν οι περισσότερες ολοκληρωθεί ή να πλησιάζουν στην ολοκλήρωση έως το 2025, η Ελλάδα θα πρέπει να επιταχύνει ώστε να μπορέσει να επωφεληθεί.

Οι συνυπογράφωντες, ασθενείς, ιατρική, ακαδημαϊκή, επιστημονική κοινότητα και η φαρμακοβιομηχανία, παραμένουμε στη διάθεση της Πολιτείας και ευελπιστούμε να στηρίξετε την πρωτοβουλία μας για δημιουργία ενός Εθνικού Διαλόγου, που θα οδηγήσει στη δημιουργία ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τον Καρκίνο, με γνώμονα τον ασθενή και τη Δημόσια Υγεία.

- **Καίτη Αποστολίδου**, Πρόεδρος Ελληνικής Ομοσπονδίας Καρκίνου
- **Νίκος Δέδες**, Πρόεδρος Ένωσης Ασθενών Ελλάδος
- **Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος**, Πρύτανης Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- **Ελευθέριος Ζέρβας**, Γενικός Γραμματέας Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας
- **Αφροδίτη Νόννη**, Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Παθολογικής Ανατομίας
- **Ολύμπιος Παπαδημητρίου**, Πρόεδρος Συνδέσμου Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος
- **Ζένια Σαριδάκη**, Πρόεδρος Εταιρείας Ογκολόγων Παθολόγων Ελλάδος